

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Reaktionen i Frankrig (1874)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 11. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes05-shoot-idm139713219589808.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Adelen, der hundrede Aar før havde tiljuble Ludvig den 14de Bifald, da han tilbagekaldte det i Nantes givne Tolerance-Tilsagn, var gennem Paavirkningen af det 18de Aarhundredes Literatur bleven saaledes omstemt, at da den forhandlede som Stand, havde den i rent Voltairesk Aand udtalt sig for almindelig Fordragelighed; men dog havde den ligesom uvis tilføjet, at den katolske Kirke burde være Folkekirke. Borgerstanden, der tildels var jansenistisk og derfor i Virkeligheden langt mindre frisindet, havde som Stand udtalt sig paa lignende undvigende Maade. Men efter at Nationalforsamlingen var traadt sammen, var enhver Uvished i Grunden forud udelukket. Thi et af Forsamlingens første Skridt var som bekendt Erklæringen af Menneskerettighederne, og imellem disse Menneskerettigheder var udtrykkeligt stillet Frihed til at tænke og tale ogsaa i religiøse Anliggender. Artikel 10 i Erklæringen lyder nemlig: «Ingen bør foruroliges for sine Meningers, end ikke for sine religiøse Meningers Skyld, forudsat at hans Tilkendegivelse af disse ikke forstyrrer den lovlige Orden.» Paven svarede med at betegne denne Frihed som «en unaturlig og vanvittig Ret, der kvæler Fornuften» (sic), og 12 hermed skulde det synes som om de to Lejres Stilling til hinanden var bestemt